

НАЛИВАЙКО Є. О.,
кандидат юридичних наук

УДК 343.13

DOI <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2021.1.36>

ДІЯЛЬНІСТЬ ПРОКУРОРА В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ У ФОРМІ ПРИВАТНОГО ОБВИНУВАННЯ

У статті досліджуються проблемні питання, які стосуються діяльності прокурора в кримінальному провадженні у формі приватного обвинувачення. З огляду на підвищений суспільний інтерес до питання насильства в сім'ї підкреслюється важливість взаємодії прокурора під час здійснення приватного обвинувачення зі сторонами кримінального провадження, а також форми здійснення процесуального керівництва в злочинах цієї категорії.

На підставі вивчення думок вчених сформульовано висновок про приділення недостатньої уваги питанню здійснення процесуальних механізмів діяльності прокурора під час застосування інституту приватного обвинувачення.

Наводяться рішення Верховного та апеляційних судів України, на прикладі яких звертається увага на найбільш проблемні, на думку автора, питання з досліджуваної тематики.

Аналізуються чинні процесуальні норми стосовно інституту приватного обвинувачення. За результатом цього аналізу пропонуються законодавчі зміни та доповнення до статей кримінального процесуального законодавства, які регламентують діяльність прокурора в кримінальному провадженні у формі приватного обвинувачення. Оцінюється питання укладення угоди про примирення між суб'єктами інституту приватного обвинувачення на різних етапах кримінального провадження, а також доцільності участі прокурора в цьому процесі та наявності в нього правових важелів впливу на його реалізацію.

Приділяється увага процесуальним особливостям під час взаємодії прокурора із суб'єктами інституту приватного обвинувачення, зокрема щодо закриття кримінального провадження.

Порівнюються процесуальні можливості інституту приватного обвинувачення щодо діяльності прокурора в нашому законодавстві та законодавстві європейських країн. За результатами порівняння пропонується звернути увагу на позитивний, на думку автора, європейський досвід, зокрема, на існування правових інститутів, які здійснюють обов'язковий процес досудового врегулювання приватних конфліктів, що полягає у спробі примирення сторін.

Ключові слова: *приватне обвинувачення, прокурор, потерпілий, закриття провадження у приватному обвинуваченні, угода в приватному обвинуваченні.*

Nalyvaiko Ye. O. Prosecutor's criminal proceedings activity in the private prosecution form

The article examines the problematic issues related to the activities of the prosecutor in criminal proceedings in the form of private prosecution. Given the increased public interest in the issue of domestic violence, the importance of the prosecutor's interaction in private prosecution with the criminal proceeding parties, as well as the procedural guidance form in crimes of this category is emphasized.

Based on the study of the opinions of scholars, a conclusion is made regarding the insufficient attention paid to the implementation of procedural mechanisms of the prosecutor's activity in the application of the private prosecution institution.

Decisions of the Supreme and Appellate Courts of Ukraine are given by the example of which attention is paid to the most problematic issues on the subject in the author's opinion.

The current procedural standards regarding the private prosecution institution are analyzed. As a result of this analysis, legislative changes and additions to the criminal procedure legislation articles are proposed, which regulate the prosecutor's activities in criminal proceedings in the private prosecution form. The possibility of concluding a conciliation agreement between the subjects of the private prosecution institution at different stages of criminal proceedings, as well as the feasibility of the prosecutor's participation in this process and the presence of legal leverage to influence its implementation.

Attention is paid to the procedural features of the prosecutor's interaction with the subjects of the private prosecution institute, in particular regarding the closure of criminal proceedings.

The procedural capabilities of the private prosecution institute regarding the activity of the prosecutor in our legislation and the legislation of European countries are compared. According to the results of the comparison, it is suggested to consider the positive European experience, in particular to the existence of legal institutions that carry out a mandatory process of pre-trial settlement of private conflicts, which is an attempt to reconcile the parties.

Key words: *private prosecution, prosecutor, victim, closure of proceedings in private prosecution, agreement in private prosecution.*

Вступ. У нашому суспільстві, з огляду на вибраний євроінтеграційний курс, не припиняється реформування та вдосконалення усіх напрямів законодавства, націлене на запровадження норм, які вже тривалий час успішно діють у зарубіжних країнах. Інститут приватного обвинувачення, який регламентований гл. 36 КПК України, не є винятком, на що вказують суттєві законодавчі зміни, які відбулись порівняно з моментом набуття незалежності і по теперішній час [1].

Науковому дослідженню окремих питань, пов'язаних з інститутом приватного обвинувачення, приділяли увагу такі вчені, як Ю.М. Грошевий, В.О. Гринюк, В.Г. Даєв, В.В. Дорошков, П.С. Елькінд, О.В. Єні, В.З. Лукашевич, О.Р. Михайленко, В.Т. Малярченко, Н.В. Малярчук, В.Т. Нор, А.Л. Рівлін, І.В. Рогатюк, С.О. Сорока, І.А. Тітко, І.Я. Фойницький, П.В. Цимбал, Л.Д. Удалова, О.Г. Яновська та інші. Разом із тим у дослідженнях науковці перш за все розглядали законодавчі норми інституту приватного обвинувачення, які стосувалися потерпілого та підозрюваного, обвинуваченого, а питання діяльності прокурора відходили на другий план. Однак нині в нашій країні мало розвинуті інститути, притаманні законодавству європейських країн, які можуть взаємодіяти з потерпілим і підозрюваним, заміщаючи чи підминаючи процесуального керівника, що змушує прокурора фактично бути повноцінним учасником процесу здійснення приватного обвинувачення. Тому діяльність прокурора у цьому інституті потребує дослідження, деяких законодавчих уточнень і доповнень.

Постановка завдання. Метою дослідження є аналіз процесуальних можливостей прокурора в кримінальному провадженні у вигляді приватного обвинувачення. На підставі проведеного аналізу будуть запропоновані необхідні, на думку автора, зміни та доповнення до законодавства, які унормують і деякою мірою доповнять здійснення процесуальної діяльності прокурора, яка стосується інституту приватного обвинувачення.

Результати дослідження. Певні складники інституту приватного обвинувачення були відомі нашому суспільству ще з часів Київської Русі. Наприклад, деякі схожі за його сутністю елементи були запроваджені в «Руській правді», до них можна зарахувати право розпочати справу на підставі вимоги позивача, який міг самостійно підтримував обвинува-

чення; це стосувалося і доказів, які позивачі отримували самі і які потім пред'являли у суді [2, с. 185]. Яскравим елементом приватного обвинувачення, що перенесений і діє у нашому часі, є підстава, за якою могла розпочатися судова справа, – лише скарга потерпілого, родичів або роду. При цьому вимога потерпілого про відкриття кримінального провадження була обов'язковою для слідчого [3, с. 124]. Ю. Баулін із цього приводу зазначав, що в період зародження держави та права панував приватноправовий погляд на злочин, що зумовлювалося неповним уявленням та сприйняттям суспільних інститутів та інтересів [3, с. 59–60].

А тому варто погодитися з О. Михайленко, який вказував, що приватне обвинувачення виникло раніше від публічного, отримало і пройшло в різних країнах свій складний шлях зародження і еволюції, продовжує удосконалюватися, реформуватися на сучасному етапі державотворення та суспільного розвитку [4, с. 40].

Сучасне поняття приватного обвинувачення закріплене у ч. 1 ст. 477 КПК України, де законодавець вказує, що це провадження, яке може бути розпочато слідчим, прокурором лише на підставі заяви потерпілого щодо певних категорій кримінальних правопорушень [1].

Крім того, правова природа приватного обвинувачення, його поняття і складники були неодноразово досліджені науковцями, зокрема, Н. Лугіна на підставі аналізу думок багатьох вчених запропонувала власне визначення і вважає, що приватне обвинувачення – це твердження про вчинення певною особою діяння, передбаченого законом України про кримінальну відповідальність, кримінальне переслідування за вчинення якого передано державою на розсуд потерпілої особи, яке висунуте за наявності заяви потерпілого або його законного представника і реалізується в рамках спеціальної правової процедури [5, с. 395].

Ці визначення цілком логічні і витікають із норм КПК України, а основоположною вимогою для них є наявність заяви потерпілого про скоєння щодо нього правопорушення. Зокрема, це закріплено і в ст. 26 КПК України, де регламентується принцип диспозитивності. Разом із тим необхідно зауважити, що не в усіх випадках потерпілий може самостійно подати заяву про скоєння правопорушення, цьому, як вірно зазначають науковці, може заважати, наприклад, стан здоров'я потерпілого.

З огляду на це доцільно доповнити перше речення ч. 4 ст. 26 КПК України, виклавши його таким чином: «Кримінальне провадження у формі приватного обвинувачення розпочинається лише на підставі заяви потерпілого, крім виняткових випадків, визначених цим Кодексом».

З позиції суто процесуального визначення у ч. 1 ст. 477 КПК України правопорушення фактично розділені на три категорії та відрізняються суб'єктом вчинення і завданою шкодою. До першої категорії варто зарахувати правопорушення, скоєні будь-якою особою, що може бути піддана кримінальній відповідальності, до другої – правопорушення між подружжям. Третя категорія ширша за другу (так звані злочини між членами родини та проти власності потерпілої сторони).

Крім цих зумовлених категорій, прокурору, враховуючи обов'язок проінформувати підозрюваного і потерпілого про їхнє право на примирення і процес його реалізації, варто оцінити та поділити для себе типи злочинів на ті, де можна застосувати, згідно зі ст. 469 КПК України, угоду про примирення, і ті випадки, в яких досягнення угоди між сторонами через стан їх конфлікту не є можливим. З огляду на процесуальну обмеженість дій щодо самого процесу укладання угоди, зумовлену нормами ч. 1 ст. 469 КПК України, у прокурора лише залишається змога окреслити переваги найшвидшого шляху закінчення кримінального провадження. У контексті розгляду питання примирення сторін у кримінальному провадженні у формі приватного обвинувачення варто навести законодавчу регламентацію, запроваджену в законодавстві Німеччини. Так, у § 380 КПК Німеччини визначено, що подача приватного обвинувачення допустима тільки після безуспішної спроби примирення сторін, передбаченої установою щодо укладання мирових угод, встановленою земельним Управлінням юстиції. У зв'язку із цим положенням приватний обвинувач зобов'язаний разом із подачею позову надати довідку про те, що досягти примирення не вдалось [6]. Це вказує на бажання

законодавця Німеччини спробувати вирішити конфлікти, зараховані до приватного обвинувачення мирним шляхом, надавши змогу сторонам використати ще один шанс врегулювати їхні претензії без задіяння судової гілки влади. Вважаємо це прогресивним шляхом, притаманним країнам із розвиненими інституціями відновного правосуддя. На жаль, нині в нашій країні ці інститути розвинені неповною мірою, а тому законодавцю, доки не будуть запроваджені і повною мірою не діятимуть інститути відновного правосуддя, варто задуматися про надання додаткових можливостей у процесі примирення прокурору.

Ще одне питання, яке, на думку автора, потребує уваги, – процесуальні особливості закриття кримінального провадження у вигляді приватного обвинувачення. Отже, у ч. 4 ст. 26 КПК України визначено, що безумовною підставою для закриття кримінального провадження є відмова потерпілого від здійснення приватного обвинувачення. Також ці вимоги були перенесені до розділу закінчення кримінального провадження і у п. 7 ч. 1 ст. 284 КПК України, зазначено, що кримінальне провадження закривається в разі відмови потерпілого, а у випадках, передбачених КПК України, – його представника від обвинувачення в кримінальному провадженні у формі приватного обвинувачення [1]. У зв'язку із тим можна зазначити, що законодавець не ставить завданням визначити мету, за якою потерпілий відмовляється від обвинувачення, а відповідно, не може пересвідчитися, що конфлікт дійсно вирішений і потерпіла особа через якийсь час не забажає відновлення кримінального провадження. Також необхідно звернути увагу на обов'язкову умову, яка має бути притаманна відмові від обвинувачення і наявність якої необхідно перевіряти процесуальному керівнику до закриття кримінального провадження, – добровільність.

У зв'язку з викладеним пропонуємо доповнити п. 7 ст. 1 ст. 284 КПК та викласти її таким чином: потерпілий, а у випадках, передбачених цим Кодексом, його представник добровільно відмовився від обвинувачення у кримінальному провадженні у формі приватного обвинувачення, а прокурор роз'яснив подальші процесуальні наслідки.

Також, на нашу думку, необхідно доповнити гл. 36. КПК України ст. 478-1, виклавши її таким чином: ст. 478-1 Відмова від кримінального провадження у формі приватного обвинувачення. 1. Потерпілий, а у випадках, передбачених цим Кодексом, його представник можуть добровільно відмовитися від обвинувачення. 2. На стадії досудового провадження прокурор має перевірити добровільність відмови потерпілого чи його представника від приватного обвинувачення та роз'яснити подальші процесуальні наслідки. 3. На стадії судового розгляду суд має перевірити добровільність відмови потерпілого чи його представника від приватного обвинувачення та роз'яснити подальші процесуальні наслідки. 4. У разі з'ясування обставин, які вказують на відсутність добровільності відмови від приватного обвинувачення, кримінальне провадження продовжується. 5. Кримінальне провадження у вигляді приватного обвинувачення, від якого відмовився приватний обвинувач, не може бути поновлене чи пред'явлене повторно. Щодо останньої запропонованої частини можна вказати, що в КПК Німеччини діє норма, яка заперечує повторне обвинувачення. Так, у § 392 КПК Німеччини зазначено, що приватне обвинувачення, від якого відмовився приватний обвинувач, не може бути пред'явлено повторно [6].

Продовжуючи розгляд питання закриття кримінального провадження у справах приватного обвинувачення, варто приділити увагу можливості закриття певних видів злочинів, зарахованих до приватного обвинувачення, якщо вони вчинені між подружжям. У цьому випадку процесуальним керівникам варто мати на увазі, що сторона захисту інколи підмінює поняття подружжя і намагається таким чином уникнути кримінальної відповідальності. Наприклад, варто зазначити принципову позицію заступника прокурора Львівської області, який не погодився з рішенням суду першої інстанції щодо закриття кримінального провадження за ознаками злочину, передбаченого ч. 1 ст. 286 КК України, у зв'язку з відмовою потерпілої від обвинувачення у справі приватного обвинувачення. Результатом розгляду апеляційної скарги було винесення апеляційним судом ухвали про скасування рішення суду першої інстанції від 11.11.2019 р. де зазначено, що ця категорія справ належить до приватного обвинувачення, але закрита може бути лише в разі підтвердження, що він вчинений

чоловіком або дружиною потерпілого. Прокурором же була надана довідка про склад сім'ї потерпілої, згідно з якою вона не є дружиною обвинуваченого [7]. За аналогічних обставин апеляційний суд Харківської області своєю ухвалою від 18.06.2019 р. скасував рішення суду першої інстанції про закриття кримінального провадження у вигляді приватного обвинувачення за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 286 КК України, у резулятивній частині ухвали вказавши, що потерпіла не перебуває у шлюбних відносинах з обвинуваченим, а отже, зазначене вчинене ним кримінальне правопорушення не належить до приватного обвинувачення та не могло бути закрито судом [8].

Враховуючи наведені рішення суду, варто сформулювати висновок, що для підтвердження належності закриття кримінального провадження за розглянутих обставин сторона захисту має надавати підтвердження шлюбу з потерпілою, а прокурор і суд своєю чергою мають здійснювати перевірку наданих офіційних документів щодо складу сім'ї потерпілої.

Ще одним досить складним як із процесуального погляду, так і з морально-етичного є питання діяльності прокурора та суду щодо продовження кримінального провадження у вигляді приватного обвинувачення після смерті потерпілого. Ця проблема з огляду на, на нашу думку, відсутність належного правового регулювання (у КПК України не має такої підстави для закриття кримінального провадження, як смерть підозрюваного чи обвинуваченого) обговорюється науковцями фактично з моменту запровадження чинного КПК України. Досить ґрунтовний аналіз цього питання був зроблений І.А. Тітком, який у своєму дослідженні розглянув процесуальну діяльність після смерті потерпілого фактично на усіх стадіях кримінального провадження у вигляді приватного обвинувачення та приєднався до ідеї можливості продовження кримінального провадження за участі лише прокурора та правонаступництва цього провадження родичам (за їх згодою) померлого [9, с. 259–263].

Щодо практичної складової частини цього питання, то нині воно переважно вирішується судом і підтримується процесуальними керівниками шляхом закриття кримінального провадження із застосуванням загальних засад кримінального провадження, передбачених на підставі ч. 6 ст. 9 КПК України. Наприклад, ухвалою Одеського апеляційного суду від 19.11.2020 р. скасована постанова суду першої інстанції у зв'язку із застосуванням правонаступництва потерпілої сторони у справі приватного обвинувачення. Отже, суд вказав, що смерть фізичної особи як підстава для процесуального правонаступництва має універсальний характер. У тих випадках, коли матеріальні правовідносини тісно пов'язані з особою суб'єкта, правонаступництва матеріального, а отже, і процесуального, не може бути. Згідно зі ст. 1219 ЦК України не входять до складу спадщини права та обов'язки, що нерозривно пов'язані з особою спадкодавця, зокрема: особисті немайнові права; право на відшкодування шкоди, завданої каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я [10].

На нашу думку, проблема в тому, що за своєю специфікою сутність кримінального провадження полягає саме у волі потерпілої сторони щодо його початку та закінчення, але після його смерті зникає одна з головних ознак такого типу провадження – приватність. Аналізуючи ж норми КПК України, які регламентують інститут приватного обвинувачення, можна зазначити, що вони передбачають укладання угоди про примирення чи відмови від обвинувачення практично на будь-якій стадії кримінального провадження. Тобто, з одного боку, у нас на момент смерті потерпілого не було його волі щодо закінчення кримінального провадження в інший спосіб, крім вироку суду, а з іншого – виявляється наявність зменшення процесуальних прав підозрюваного чи обвинуваченого, який позбавлений змоги примиритися з потерпілим.

А тому, з огляду на визнання законодавцем особливості кримінального провадження у вигляді приватного обвинувачення, на нашу думку, в прокурора на стадії досудового розслідування мала бути змога як закрити кримінальне провадження в разі смерті потерпілого і небажання родичів першого та другого ступеня споріднення бути правонаступниками потерпілого, так і зупинити його до з'ясування позиції родичів із цього приводу.

З огляду на викладене пропонуємо правові конструкції і доповнення до ст.ст. 280, 284 КПК України:

п. 1-1, ч. 1, ст. 280) у кримінальному провадженні у формі приватного обвинувачення помер потерпілий, і в родичів першого та другого ступеня споріднення з'ясовуються питання правонаступництва.

ст. п. 7-1 ч. 1 ст. 284) помер потерпілий, і жоден із родичів першого та другого ступеня споріднення не забажав бути правонаступником; ч. 7 ст. 284) якщо обставини, передбачені пунктами 5, 6, 7, 7-1, 8, 9, 9-1 частини першої цієї статті, виявляються під час судового провадження, а також у випадку, передбаченому пунктами 2, 3 частини другої цієї статті, суд постановляє ухвалу про закриття кримінального провадження.

Ці пропозиції деякою мірою відповідають процесуальній регламентації, запровадженій у КПК Німеччини, де у §393 чітко зазначається, що смерть приватного обвинувача тягне за собою припинення провадження. Водночас у наступному пункті §393 КПК Німеччини вказано, що після смерті приватного обвинувача провадження може бути продовжено особами, які мають право на пред'явлення приватного обвинувачення [6].

Також зазначимо, що однією з особливостей закриття кримінальних проваджень у вигляді приватного обвинувачення є закріплення законодавцем норми, за якою кримінальні правопорушення, пов'язані з домашнім насильством, не можуть бути закриті навіть після відмови потерпілого чи його представника від обвинувачення. Це, передусім, пов'язано з підвищеною суспільною актуальністю цих видів злочинів, складністю ситуації, в якій може опинитися жертва насилля. Як наслідок варто підкреслити підвищену відповідальність прокурора під час здійснення процесуального керівництва у цих типів злочинів, а з огляду на визначення, надане домашньому насильству у п. 3 ч. 1 ст. 1 ЗУ «Про запобігання та протидію домашньому насильству», наголосити на необхідності перевіряти наявність усіх складників, притаманних цьому типу злочинів. Зокрема, апеляційний суд Івано-Франківської області відхилив апеляцію прокурора на закриття кримінального провадження у вигляді приватного обвинувачення за ч. 1 ст. 122, в якому потерпілий відмовився від обвинувачення. У своїй ухвалі від 11.11.2020 р. апеляційний суд відхилив доводи прокурора про те, що правовою перешкодою для задоволення клопотання потерпілого про закриття кримінального провадження, враховуючи його відмову від обвинувачення, є те, що цей злочин належить до сімейного насильства. Суд дійшов висновку, що цей злочин не належить до сімейного насильства, оскільки потерпілий та обвинувачений хоча є, відповідно, тестем і зятем, не проживають як одна сім'я, вони належать до різних сімей. Документальних спростувань вказаного твердження у справі немає [11].

Крім того, інколи постає питання ступеня участі прокурора у провадженнях приватного обвинувачення, сумнівів у доцільності проведення всіх процесуальних дій, необхідних для направлення обвинувального акта до суду і навіть участі прокурора в суді. Щодо цього варто навести Постанову Верховного Суду № 13-22кс19 від 26.06.2019 р., в якій розглядалось питання обов'язкової участі прокурора в суді у справах приватного обвинувачення і вказано, що кримінальне провадження у формі приватного обвинувачення, як свідчить зміст глави 36 КПК України, має особливість стосовно початку такого провадження та його завершення. Жодних інших особливостей кримінального провадження у формі приватного обвинувачення ані главою 36 КПК України, ані іншими положеннями КПК України не передбачено. Тобто після того, як кримінальне провадження розпочато за заявою потерпілого про вчинення кримінального правопорушення, що міститься в переліку таких правопорушень у ст. 477 КПК України, задіюється державно-владний ресурс органів досудового розслідування та прокуратури, який слугує подальшою рушійною силою здійснення досудового розслідування та підтримання обвинувачення під час судового розгляду [12].

Висновки. На підставі вищевикладеного можна зробити висновок, що доки в нашій країні повноцінно не запрацюють механізми здійснення відновного правосуддя (медіація, організації, які будуть займатися врегулюванням приватних конфліктів), прокурор має відігравати важливу роль у реалізації правових задумок законодавства щодо діяльності інституту приватного обвинувачення. Разом із тим, як показує дослідження, необхідно уточнити та доповнити процесуальні норми, які регламентують діяльність прокурора, а отже, потрібні нові наукові пошуки з цієї тематики.

Список використаних джерел:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення 15.02.2021).
2. Малярчук Н.В. Формування та розвиток інституту приватного обвинувачення. *Підприємництво, господарство і право*. 2009. № 11. С. 184–187.
3. Баулін Ю.В., Борисова В.І. Потерпілий від злочину: міждисциплінарне правове дослідження. Харків, 2008. 364 с.
4. Михайленко О.Р. Публічне та приватне обвинувачення. історія зародження, співвідношення та розвиток. *Прокуратура, людина, держава*. 2004. № 3. С. 36–40.
5. Лугіна Н.А. Кримінальне провадження у формі приватного обвинувачення. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 2. С. 393–395.
6. Кримінальний процесуальний кодекс Німеччини. URL: https://www.bmjv.de/DE/Startseite/Startseite_node.html (дата звернення 15.02.2021).
7. Ухвала Апеляційного суду від 11 лютого 2019 р. у справі № 451/1806/18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/85643074> (дата звернення 15.02.2021).
8. Ухвала Апеляційного суду від 18 червня 2019 р. у справі № 642/5511/18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/82628325> (дата звернення 15.02.2021).
9. Тітко І.А. Вплив смерті постраждалого на юридичну долю провадження у формі приватного обвинувачення. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2015. № 4. С. 259–263.
10. Ухвала Апеляційного суду від 19 лютого 2020 р. у справі № 813/913/20. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/93866216> (дата звернення 15.02.2021).
11. Ухвала Апеляційного суду від 11 лютого 2020 у справі № 350/1814/19. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/92820119> (дата звернення 15.02.2021).
12. Постанова Верховного суду від 26 червня 2019 р. у справі № 404/6160/16-к. URL: <https://zakononline.com.ua/court-decisions/show/82885531> (дата звернення 15.02.2021).

